

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ «ІНТЕРНАУКА».

Серія: «Економічні науки»

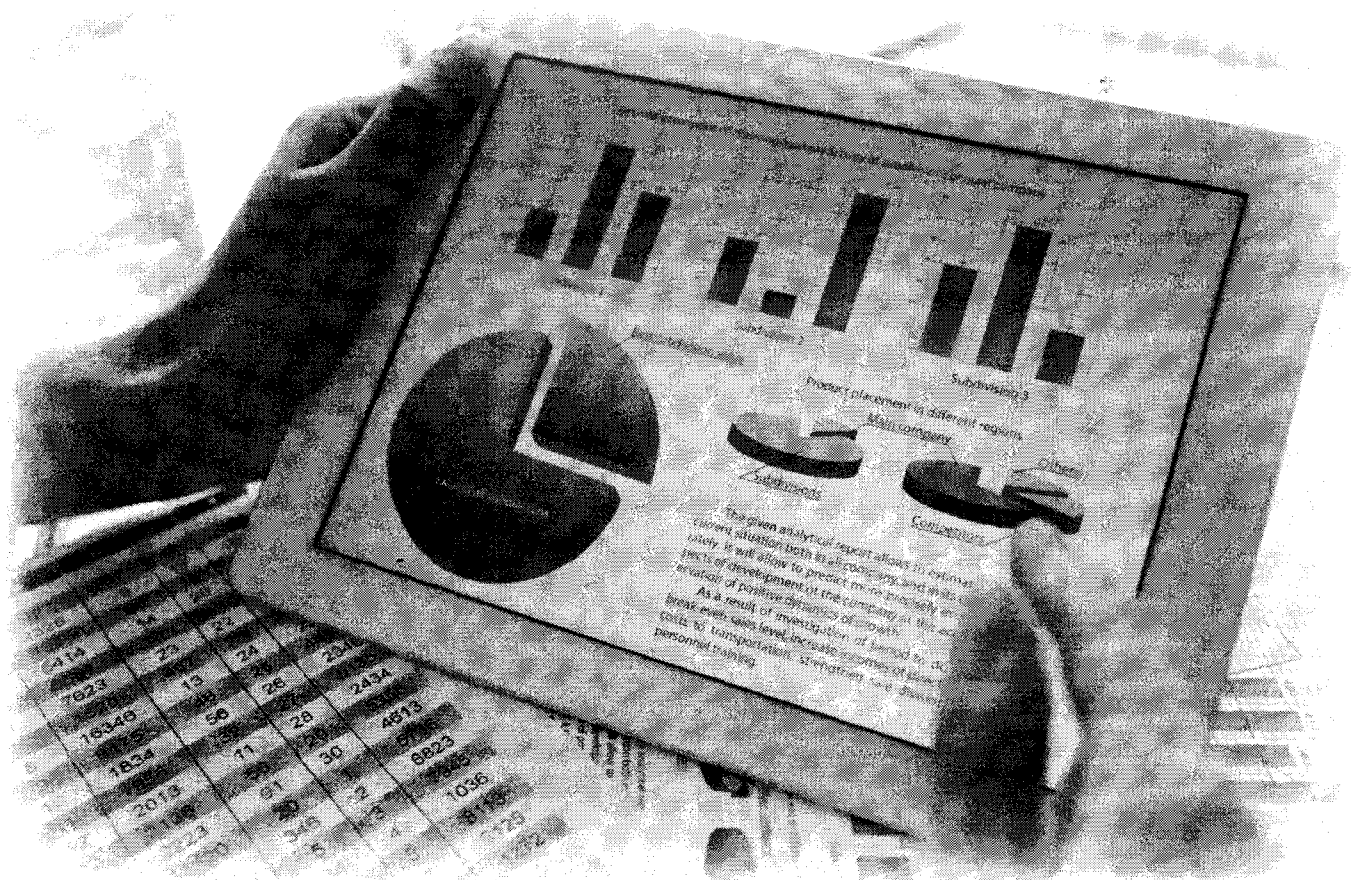
INTERNATIONAL SCIENTIFIC
JOURNAL «INTERNAUKA».

Series: «Economic sciences»

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ
ЖУРНАЛ «ИНТЕРНАУКА».

Серия: «Экономические науки»

№ 5 (37) / 2020
2 том

**МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ
«ІНТЕРНАУКА».**

Серія: «Економічні науки»

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL
«INTERNAUKA».**

Series: «Economic sciences»

**МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
«ИНТЕРНАУКА».**

Серия: «Экономические науки»

НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ

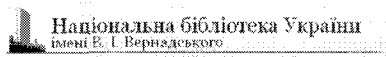
*Свідоцтво
про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
КВ № 22443-12343Р*

№ 5 (37)

2 том

Київ 2020

ББК 65
УДК 33
М-43

Повний бібліографічний опис всіх статей Міжнародного наукового журналу «Інтернаука». Серія: «Економічні науки» представлено в: **Index Copernicus International (ICI); Polish Scholarly Bibliography; ResearchBib; Наукова періодика України.**

Журнал зареєстровано в міжнародних каталогах наукових видань та наукометричних базах даних: Index Copernicus International (ICI); Polish Scholarly Bibliography; ResearchBib; Ulrichsweb Global Serials Directory; Google Scholar; Наукова періодика України; Bielefeld Academic Search Engine (BASE); Electronic Journals Library; Open J-Gate; Academic keys; Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg Carl von Ossietzky.

НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ

Видання включене до Переліку наукових фахових видань МОН України (категорія «Б»)

Наказ МОН України № 1643 від 28.12.2019

Спеціальності:

- 051 Економіка
- 071 Облік і оподаткування
- 072 Фінанси, банківська справа та страхування
- 073 Менеджмент
- 075 Маркетинг
- 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
- 241 Готельно-ресторанна справа
- 281 Публічне управління та адміністрування
- 292 Міжнародні економічні відносини

Засновники:

1. Київський кооперативний інститут бізнесу і права.
2. Приватна установа «Науково-дослідний інститут публічного права».
3. Громадська організація «Міжнародна академія освіти і науки».
4. Товариство з обмеженою відповідальністю «Фінансова Рада України».

У журналі опубліковані наукові статті з актуальних проблем економічної науки.

Для наукових працівників, викладачів, студентів економічних спеціальностей, працівників фінансово-кредитних установ та підприємницьких структур й інших зацікавлених осіб.

Матеріали публікуються мовою оригіналу в авторській редакції.

Редакція не завжди поділяє думки і погляди автора. Відповідальність за достовірність фактів, імен, географічних назв, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

У відповідності із Законом України «Про авторське право і суміжні права», при використанні наукових ідей і матеріалів цієї збірки, посилання на авторів та видання є обов'язковими.

© Автори статей, 2020

© Міжнародний науковий журнал «Інтернаука».
Серія: «Економічні науки», 2020

ISSN 2520-2294 = Internauka. Seria: Ekonomičeskie nauki (Kiev)/Mezhdunarodnyj naučnyj žurnal "Internauka".
Seria: Ekonomičeskie nauki

№ 5 (37)
2 т.

2020
травень

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ «ІНТЕРНАУКА».
СЕРІЯ: «ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ»
INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL «INTERNAUKA».
SERIES: «ECONOMIC SCIENCES»
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ «ИНТЕРНАУКА».
СЕРИЯ: «ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ»

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

- Лутковська Світлана Михайлівна
ФОРМАЛІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ МОДЕРНІЗАЦІЇ
ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ 9

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

- Подлесная Василиса Георгиевна
ТРАНСГУМАНИСТИЧЕСКАЯ НАПРАВЛЕННОСТЬ ШЕСТОГО КОНДРАТЬЕВСКОГО ЦИКЛА... 18

- Романіка Тетяна Костянтинівна
ІНКЛЮЗІЯ МОЛОДІ В СУСПІЛЬНЕ ВИРОБНИЦТВО ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО
ЗРОСТАННЯ..... 29

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ ТА МОДЕЛІ В ЕКОНОМІЦІ

- Бонецький Орест Олегович, Желізняк Роман Йосифович, Качишин Василь Мирославович
ЕКОНОМІЧНА ДОВІРА ЯК ФАКТОР У ВИРОБНИЧИХ ФУНКЦІЯХ 37

- Шапошник Олена Леонідівна
ОЦІНЮВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ РИЗИКІВ ПРИ РЕІНЖІНІРИНГУ ПІДПРИЄМСТВА,
ЯКІ ВИНИКАЮТЬ ПРИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПАДКОВИХ
СИСТЕМ ВИРОБНИЦТВА 43

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

- Косташ Тетяна Вікторівна, Михалків Алла Анатоліївна
МІСЦЕ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
МЕНЕДЖМЕНТУ 51

- Мазіна Олександра Іванівна, Олійник Вікторія Сергіївна, Rogoznii Sergii Anatoliyovich
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК НАЙВАЖЛИВІШИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОБЛІКУ
ТА ЗВІТНОСТІ 59

ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

- Tolpezhnikova Tetyana
FORMS OF INTERNATIONAL MARKET PENETRATION OF ENTERPRISES 67

Лутковська Світлана Михайлівна
кандидат педагогічних наук, доцент,
проректор з науково-педагогічної роботи,
євроінтеграції та міжнародної діяльності,
доцент кафедри адміністративного менеджменту
та альтернативних джерел енергії
Вінницький національний аграрний університет

Лутковская Светлана Михайловна
кандидат педагогических наук, доцент,
проректор по научно-педагогической работе,
евроинтеграции и международной деятельности,
доцент кафедры административного менеджмента
и альтернативных источников энергии
Винницкий национальный аграрный университет

Lutkovska Svitlana
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Vice-Rector for Scientific and Pedagogical Work,
European Integration and International Activities,
Associate Professor of Administrative Management
and Alternative Energy Sources
Vinnytsia National Agrarian University

DOI: 10.25313/2520-2294-2020-5-5971

ФОРМАЛІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

ФОРМАЛИЗАЦИЯ ПУБЛИЧНО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СФЕРЕ МОДЕРНИЗАЦИИ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

THE FORMALIZATION OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE FIELD OF ENVIRONMENTAL SAFETY MODERNIZATION

Анотація. В статті розглядаються форми, методи та різновиди публічно-приватного партнерства (ППП). Визначено, що важливим стратегічним рішенням в умовах екологічних загроз і виснаження екосистем є формування механізмів публічно-приватного партнерства, концентрація зусиль суспільства та основних стейк-холдерів по розбудові і розвитку екологічної інфраструктури і досягнення збалансованого природокористування.

Досліджено, що у результаті реалізації PPP можна одержати синергетичний ефект, який сприятиме підвищенню ефективності діяльності держави і бізнесу шляхом їх об'єднання. Отже, можна стверджувати, що синергетичний ефект від реалізації публічно-приватного партнерства складається із поєднання економічного, соціального та екологічного ефектів.

Співробітництво між державним і приватним секторами у сфері екологічної безпеки є особливою формою PPP, яка спеціально розробляється з метою поліпшення управління кризовими ситуаціями шляхом спільної координації та співпраці між приватними і державними представниками. Для розробки ефективних інструментів боротьби з сучасними загрозами безпеки

необхідна участь і спільні дії всіх учасників – уряду, приватного сектора і громадян. Державний і приватний сектори спільно працюють над підготовкою оцінки ризиків, державний сектор розповсюджує передову практику для подальших дій. Приватний сектор може допомогти державному за допомогою створення експертних напрацювань для ефективного розподілу ресурсів.

Узагальнена практика використання форм ППП визначає декілька основних напрямів, які реалізуються в угодах партнерства держави, приватного власника і громади. Потрійність системи полягає у наявності в ній трьох основних складників, без яких неможливо уявити інноваційний процес: держави (представленої органами державної влади), науки (представленої суб'єктами наукової діяльності) та бізнесу (яку уособлюють суб'єкти підприємницької діяльності). При цьому ініціативи, які направлені на подолання існуючих проблем розвитку науки і техніки і стагнаційних тенденцій підприємництва, набувають стратегічного характеру.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, модернізація екологічної безпеки, синергія, екологічна безпека, концесійні угоди.

Анотація. В статье рассматриваются формы, методы и разновидности публично-частного партнерства (ПЧП). Определено, что важным стратегическим решением в условиях экологических угроз и истощение экосистем является формирование механизмов публично-частного партнерства, концентрация усилий общества и основных стейк-холдеров по реструктуризации и развитию экологической инфраструктуры и достижение сбалансированного природопользования.

Исследовано, что в результате реализации ППП можно получить синергетический эффект, который будет способствовать повышению эффективности деятельности государства и бизнеса путем их объединения. Следовательно, можно утверждать, что синергетический эффект от реализации публично-частного партнерства состоит из сочетания экономического, социального и экологического эффектов.

Сотрудничество между государственным и частным секторами в сфере экологической безопасности является особой формой ППП, которая специально разрабатывается с целью улучшения управления кризисными ситуациями путем совместной координации и сотрудничества между частными и государственными представителями. Для разработки эффективных инструментов борьбы с современными угрозами безопасности необходимо участие и совместные действия всех участников – правительства, частного сектора и граждан. Государственный и частный секторы совместно работают над подготовкой оценки рисков, государственный сектор распространяет передовую практику для дальнейших действий. Частный сектор может помочь государству посредством создания экспертных наработок для эффективного распределения ресурсов.

Обобщенная практика использования форм ППП определяет несколько основных направлений, которые реализуются в соглашениях партнерства государства, частного собственника и общества. Тройственность системы заключается в наличии в ней трех основных составляющих, без которых невозможно представить инновационный процесс: государства (представленной органами государственной власти), науки (представленной субъектами научной деятельности) и бизнеса (которую олицетворяют субъекты предпринимательской деятельности). При этом инициативы, которые направлены на преодоление существующих проблем развития науки и техники и стагнационных тенденций предпринимательства, приобретают стратегического характера.

Ключевые слова: публично-частное партнерство, модернизация экологической безопасности, синергия, экологическая безопасность, концессионные соглашения.

Summary. The article deals with forms, methods and types of public-private partnerships (PPP). Determined that important strategic decisions in the context of environmental threats and the depletion of ecosystems is the formation of mechanisms of public-private partnerships, the focus of the society and key stake holders for the restructuring and development of environmental infrastructure and the achievement of sustainable natural resource management.

The implementation of the PPP it is possible to obtain a synergistic effect, which will contribute to improving the efficiency of government and business by combining them. Therefore, it can be argued that the synergetic effect of the implementation of public-private partnership consists of a combination of economic, social and environmental effects.

Cooperation between the public and private sectors in the field of environmental security is a special form of PPP that is specifically designed to improve crisis management through joint coordination and cooperation between private and public representatives. For the development of effective tools for combating modern security threats requires the participation and cooperation of all parties – governments, the private sector and citizens. The public and private sectors work together on preparing a risk assessment, the public sector distributes the best practice for further actions. The private sector can help the state through the creation of expert groundwork for the effective allocation of resources.

The generalized practice of the use of forms of PPP defines several main directions, which are implemented in the agreements of partnership between the state, private owners and companies. The Trinity system is the presence in it of three main compo-

nents, without which it is impossible to imagine the innovation process: the state (represented by public authorities), science (represented by the subjects of scientific activity) and business (which represent the business entities). The initiative, which is aimed at overcoming the existing problems of development of science and technology and the stagnant trends of the business acquire a strategic nature.

Key words: public-private partnership, modernization, environmental safety, synergy, environmental safety, of the concession agreement.

Постановка проблеми. Впровадження і розвиток механізмів публічно-приватного партнерства у країнах світу в першу чергу пов'язано з виникненням потреби у значних обсягах інвестицій для підвищення конкурентоспроможності економіки у глобальному середовищі, залучення ресурсів приватного сектору для фінансування інфраструктурних проектів спільно з державою, забезпечення суспільними послугами. ППП використовується переважно як інструмент для розвитку і капіталовкладень у різні види інфраструктури.

Світова екологічна криза та гострота і складність екологічної ситуації в Україні обумовлюють необхідність підвищення якості довкілля, підтримка екологічної рівноваги біосфери, розбудови екологічної інфраструктури на основі залучення масштабних інвестицій, розподілу функцій між державою і бізнесом на принципах відповідальності, співпраці, пошуку моделі сумісних взаємовигідних рішень. Тому перспективним і актуальним напрямом розв'язання екологічних проблем і розбудови екологічної інфраструктури є розробка і реалізація, теоретичне обґрунтування публічно-приватного партнерства в Україні. Зміцнювання партнерських відносин влади, бізнесу та громадськості служить основою стабільності та накопичення соціального і природного капіталу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах процесів глобалізації особлива увага приділяється проблемам екологічної безпеки. Поглиблюються фундаментальні наукові дослідження, в яких екологічні та економіко-екологічні проблеми стають об'єктом особливої уваги вітчизняних учених. Зокрема, розробці цих питань присвячені праці: А. Б. Качинського [15], Г. М. Калетніка [10], С. В. Козловського [10], О. О. Веклича [11], Г. О. Обиход [13–14], С. М. Лутковської [12]. Питанням державно-приватного партнерства, публічно-приватного партнерства в системі побудови, регулювання та ефективного функціонування інноваційної економіки присвячені дослідження Шилепницького П. І [1], Єфименко Т. І [2], Карлюк Г. В [3]. та ін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Вивчення форм та методів публічно-приватного партнерства, особливостей співробітництва ППП

між державним і приватним секторами у сфері екологічної безпеки.

Виклад основного матеріалу. Важливим стратегічним рішенням в умовах екологічних загроз і виснаження екосистем є формування механізмів публічно-приватного партнерства, концентрація зусиль суспільства та основних стейк-холдерів по розбудові і розвитку екологічної інфраструктури і досягнення збалансованого природокористування.

Різноманітність форм публічно-приватного партнерства дозволяє широко використовувати можливості приватного капіталу у вирішенні державою багатьох проблем не тільки у сферах виробництва суспільних благ і надання публічних послуг, виробництва природно-монопольних галузей, а й у сфері забезпечення природно-техногенної та екологічної безпеки. У названих сферах держава не може відмовитися від своєї присутності і для вирішення суперечностей між обмеженими можливостями державного бюджету та потребою у вкладанні капіталу для забезпечення відтворення та розвитку об'єктів стратегічної і соціальної значущості цих сфер використовує публічно-приватне партнерство.

У переважній більшості зарубіжних країн, які мають позитивний досвід реалізації проектів на засадах ППП, однією з визначальних ознак такого партнерства є те, що зазначений механізм застосовується з метою впровадження масштабних, національних та міжнародних суспільно значущих проектів, якими і є проекти щодо забезпечення сталого просторового розвитку.

У результаті реалізації ППП можна одержати синергетичний ефект, який сприятиме підвищенню ефективності діяльності держави і бізнесу шляхом їх об'єднання. При цьому ефект від партнерства перевищує суму ефектів діяльності кожного суб'єкту окремо. Синергетичний ефект може мати економічну, соціальну та екологічну складові.

Складовими економічного ефекту є зростання надійності державних інвестицій та підвищення ймовірності одержання очікуваного економічного результату; поліпшення інвестиційного клімату; підвищення якості надання послуг; ефективність використання державних коштів за рахунок зменшення собівартості проекту; скорочення рівня

ризиків при здійсненні господарської діяльності; доступ до інноваційних та сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; дерегуляція завдяки зменшенню кількості проектів, що реалізовувалися під контролем державних органів; оптимальний розподіл повноважень щодо контролю над спільною реалізацією проекту; розширення можливостей одержання пільгових кредитів під державні гарантії від міжнародних фінансових установ.

До складових соціального ефекту слід віднести активізацію розвитку підприємницької ініціативи та підвищення корпоративної соціальної відповідальності; сприяння інтеграції «державо-громадянське суспільство-бізнес» (розвиток відповідного інституціонального середовища); підвищення якості соціально значущих послуг; підвищення якості життя населення за рахунок розвитку територій та формування (реконструкція) об'єктів інфраструктури, створення та збереження робочих місць.

Елементами екологічного ефекту є мінімізація впливу на навколишнє природне середовище за рахунок впровадження новітніх технологій у сфері економіки природокористування; енергозбереження та енергоефективність; утилізація та поводження з промисловими та побутовими відходами; зниження екологічного навантаження на території та підвищення рівня екологічної безпеки на основі впровадження екологічно чистих інноваційних технологій.

Отже, можна стверджувати, що синергетичний ефект від реалізації публічно-приватного партнерства складається із поєднання економічного, соціального та екологічного ефектів, які у сукупності сприятимуть досягненню значних результатів [1].

Співробітництво між державним і приватним секторами у сфері екологічної безпеки є особливою формою ППП, яка спеціально розробляється з метою поліпшення управління кризовими ситуаціями шляхом спільної координації та співпраці між приватними і державними представниками. В межах вказаної моделі ППП комерційний ланцюг постачання основних товарів і послуг доповнює ланцюг постачання громадських послуг таким чином, щоб полегшити кризову ситуацію. На відміну від інших підходів, метою ППП є не максимізація спільного прибутку, а мінімізація вартості витрат шляхом розгляду бюджетного обмеження держави й обмеження участі приватного підприємства. Основним завданням у даних умовах є поліпшення процесу управління кризою.

В екологічному напрямі співробітництво держави та приватного власника направлено на реалізацію проектів щодо впровадження «зелених» технологій, пом'якшення наслідків екологічних

змін, розвиток рекреаційної сфери. У перспективі державно-приватні партнерства мають можливість продовжити діяльність по формуванню дієвих відносин між органами державної влади та місцевого самоврядування, суб'єктами підприємницької діяльності та неприбутковими приватними організаціями для виконання необхідних державних функцій. Поєднання кращих можливостей партнерів в управлінні проектами у сфері безпеки підвищує стійкість критичних інфраструктур, посилює ступінь взаємної довіри державних та приватних суб'єктів та покращує індикатори безпеки в державі [1–2].

Для розробки ефективних інструментів боротьби з сучасними загрозами безпеці необхідна участь і спільні дії всіх учасників — уряду, приватного сектора і громадян. Державний і приватний сектори спільно працюють над підготовкою оцінки ризиків, державний сектор розповсюджує передову практику для подальших дій. Приватний сектор може допомогти державному за допомогою створення експертних напрацювань для ефективного розподілу ресурсів.

У світовій практиці існує така класифікація типів публічно-приватного партнерства. Існують публічно-приватні партнерства, в яких співробітництво між державним і приватним сектором базуються винятково на контрактних зв'язках, або публічно-приватні партнерства з інституційною природою, що передбачає співпрацю між державним і приватним секторами в межах певного володіння.

У сфері підвищення рівня природно-техногенної та екологічної безпеки можуть використовуватися форми ППП за метою створення, а саме:

- партнерства, сформовані для залучення управлінської експертизи приватного партнера для реалізації великих і складних програм;
- партнерства, пріоритетною метою яких є залучення нових технологій, розроблених у приватному секторі;
- партнерства, які мають мету залучити різноманітні фінансові ресурси, доступні для бізнесу.

Публічно-приватне партнерство — це особлива форма співпраці, яка спрямована на організацію взаємодії за схемою «Бізнес — влада — громада», де громадськість реалізує свої права на контроль органів виконавчої влади, соціальних інституцій, соціально-орієнтованого бізнесу, небезпечних для довкілля виробництв тощо. Відомі більше 30 різних форм ППП. Узагальнена практика використання форм ППП визначає декілька основних напрямів, які реалізуються в угодах партнерства держави, приватного власника і громади.

Деякі форми ППП можна визначити як контракти (угоди) на управління (management contracts). При-

ватний партнер бере на себе управління державним об'єктом протягом визначеного угодою періоду тоді, коли права власності та інвестицій залишаються з державою. За договором управління відповідальність за управління об'єктом передається приватному суб'єктові на відповідний період зі сплатою винагороди за виконання роботи. Платежі складаються з фіксованої суми та винагороди, заснованої на стимулах для досягнення певних результатів. Відповідно до угоди про оренду (лізинг — lease contract), приватний партнер, використовуючи право користування державним майном, несе відповідальність за експлуатацію й обслуговування об'єкта.

Концесійні форми передбачають ініційоване державою будівництво чи реконструкцію об'єкта приватним інвестором за власні кошти. Предметом концесійних угод виступає державна (муниципальна) власність та суспільні (публічні) служби. Держава є одним із суб'єктів концесійної угоди, за якою об'єкт передається в концесію на певний строк на платних умовах та підлягає поверненню із закінченням строку дії угоди в державну власність. Зазначені моделі досить часто стосуються транспортних комунікацій, охорони здоров'я, освіти тощо.

Угоди ППП, у яких необхідно створити (будівництво) нових об'єктів (Greenfield project), передбачають те, що приватний партнер самостійно або спільно з державною участю будує й управляє новоствореним об'єктом на період, визначений у проектній угоді. Приватний суб'єкт бере на себе більшу частину фінансового та операційного ризику і повертає свої інвестиції протягом усього терміну реалізації проекту. Концесійний вид контрактів має декілька нижченаведених різновидів.

«BOOT» (Build, Own, Operate, Transfer — будівництво, володіння, експлуатація/управління, передання). Відповідно до цієї моделі, приватний партнер одержує право користування й володіння об'єктом протягом строку угоди, після закінчення якого об'єкт передається органам влади.

«BLOT» (Build, Lease, Operate, Transfer — будівництво, оренда, експлуатація, передання). Суб'єкт підприємницької діяльності одержує франшизу на фінансування, проектування, будівництво й експлуатацію орендованого об'єкта (а також стягнення коштів з тих, хто отримує послуги) в період орендних відносин, вносячи плату за користування.

«BOT» (Build, Operate, Transfer — будівництво, експлуатація/управління, передання). У межах цієї моделі, відповідно до угоди щодо розвитку інфраструктурних об'єктів, приватний власник використовує об'єкт, приймаючи ризики. У процесі експлуатації приватний власник може мати право

власності в межах дії угоди. Після закінчення терміну дії угоди право власності переходить до держави.

«BOO» (Build, Own, Operate — будівництво, володіння, експлуатація/управління). Приватний власник уповноважений фінансувати, будувати, володіти, експлуатувати об'єкт. Держава купує послуги об'єкта, забезпечуючи інвестору мінімальний дохід.

«BTO» (Build, Transfer, Operate — будівництво, передання, експлуатація/управління). Цією моделлю передбачено після завершення будівництва передання об'єкта державі, але надалі об'єкт знову може надаватися в користування приватному власникові.

«BOMT» (Build, Operate, Maintain, Transfer — будівництво, експлуатація/управління, обслуговування, передання). За цією моделлю делегується відповідальність приватній стороні щодо утримування та поточного ремонту інфраструктурних об'єктів, які ним побудовані.

«DBOOT» (Design, Build, Own, Operate, Transfer — проектування, будівництво, володіння, експлуатація/управління, передання). Угода покладає відповідальність на приватного власника щодо стадії проектування та будівництва.

«DBFO» (Design, Build, Finance, Operate — проектування, будівництво, фінансування, експлуатація/управління). У зазначеній моделі регламентується відповідальність приватної сторони за здійснення фінансування будівництва інфраструктурних об'єктів.

«BBO» (Buy, Build, Operate — придбання, будівництво, експлуатація). Угода передбачає продаж активів для модернізації та поліпшення майна й експлуатації певний період часу. Державний контроль здійснюється протягом дії угоди про передання майна.

«BLT» (Build, Lease, Operate — будівництво, оренда, передання). Угода, відповідно до якої приватний власник фінансує та будує об'єкт, за договором оренди експлуатує об'єкт, приймаючи всі ризики, після закінчення строку угоди передає право власності органам влади.

В угодах, які передбачають відновлення майна (Brownfield contact), за економічною сутністю є схожість із Greenfield project, але замість створення нового активу приватний суб'єкт бере на себе існуючий актив і покращує (відновлює) його: реконструює, модернізує або розширює. До таких проектів належать указані нижче моделі.

«ROT» (Rehabilitate, Operate, Transfer — відновлення (реконструкція), експлуатація, передання). Об'єкт передається приватному власникові для відновлення, експлуатації та передання державі.

«RLT» (Rehabilitate, Lease or Rent, Transfer — відновлення (реконструкція), оренда або лізинг,

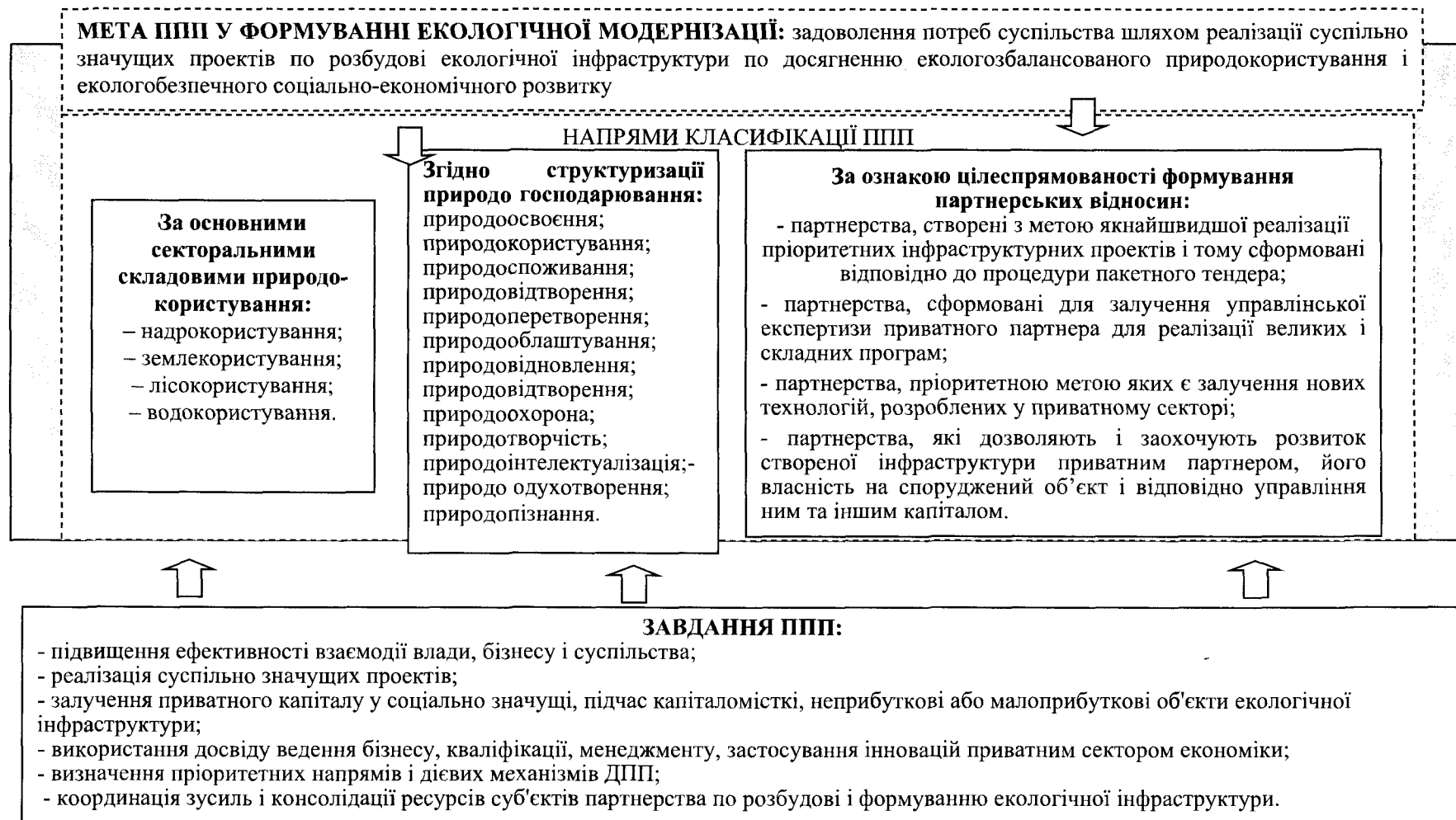

Рис. 1. Формалізація публічно-приватного партнерства у сфері модернізації екологічної безпеки

Джерело: складено автором на основі [4-9]

передання). Проект, у якому приватний власник відновлює об'єкт, орендує або бере в лізинг у державного власника, а потім передає державі.

«BROT» (Build, Rehabilitate, Operate and Transfer — будівництво, відновлення (реконструкція), управління, передання). Приватний власник відновлює об'єкт або завершує частково збудований об'єкт, експлуатує протягом дії угоди та повертає державі.

Слід зауважити, що межі вищевказаних моделей окреслені не чітко, тому деякі проекти можуть належати до декількох моделей ППП, враховуючи краще відображення ризиків приватного сектору.

Зважаючи на те, що загострення екологічних проблем потребують невідкладних дій по досягненню екологічної рівноваги, розбудови і відтворення об'єктів екологічної інфраструктури та екологічної модернізації, а це, в свою чергу, потребує значного обсягу фінансування та масштабного залучення інвестицій, реальним механізмом залучення додаткових фінансових коштів і джерел інвестування в Україні виявляється під'єднання приватного сектору до вирішення цих завдань. Змістовне наповнення публічно-приватного партнерства у сфері розбудови екологічної інфраструктури схематизовано представлено на рис. 1.

Крім того, аналіз міжнародного досвіду публічно-приватного партнерства дозволяє структурувати взаємодію держави і бізнесу за трьома векторами:

- функціональний вектор — розвиток публічно-приватного партнерства в галузях, які визначають доступ підприємств до факторів виробництва і ринків;
- галузевий вектор — публічно-приватне партнерство в окремих галузях на основі змішаних форм власності, кооперації державних та приватних компаній, укладення галузевих угод;
- муніципальний вектор — публічно-приватне партнерство щодо розвитку окремих територіальних виробничих сегментів, ринків праці, територіальної та комунальної інфраструктури та інших [3].

Однак для приватних компаній за наявних соціально-економічних умов фінансова привабливість науково-технічних проектів ППП може бути недостатньою. Тривалий період реалізації, низький рівень прибутковості, високі ризики на ринку суспільних

послуг обмежують інноваційний розвиток. У рамках розвитку фундаментальних наук і комплексу технологій стратегічного характеру держава і приватний сектор мають свої спеціалізації діяльності і свої переваги, із об'єднанням яких формується ця кооперація і створюється ефект синергії. Потрійність системи полягає у наявності в ній трьох основних складників, без яких неможливо уявити інноваційний процес: держави (представленої органами державної влади), науки (представленої суб'єктами наукової діяльності) та бізнесу (яку уособлюють суб'єкти підприємницької діяльності). Спільна робота науки, бізнесу і влади в реалізації проектів ППП сприятиме розвитку новаторських форм проектного фінансування, стимулюватиме підприємницьке мислення і сприятиме впровадженню передових методів управління в органах влади. При цьому ініціативи, які направлені на подолання існуючих проблем розвитку науки і техніки і стагнаційних тенденцій підприємництва, набувають стратегічного характеру.

За умови достатньо розвиненої національної інноваційної системи провідну роль у фінансуванні інновацій відіграє бізнес-сектор; держава відіграє важливу роль у здійсненні антициклічного регулювання економіки, згладжуванні циклічних коливань і пом'якшенні їх наслідків [3].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Публічно-приватне партнерство (ППП) визнано світовою практикою як ключовий інструмент вирішення важливих проблем збалансованого розвитку на регіональному та місцевому рівнях. Орієнтація стратегічних планів виключно на використання бюджетних коштів не дає владі змогу впроваджувати масштабні стратегічні проекти, які формують конкурентоспроможність територіальних соціально-економічних систем. Завдяки залученню до реалізації стратегій приватних операторів стає можливим вивільнення частини бюджетних коштів для спрямування їх на інші пріоритетні напрями збалансованого розвитку, а також залучення до державного сектора досвіду та ділових підходів приватного сектора.

Отже, можна зробити висновок, що для України на даному етапі розвитку характерною є інвестиційна форма партнерства.

Література

1. Шилепницький П. І. Державно-приватне партнерство: теорія і практика. П. І. Шилепницький; Нац. акад. наук України, Ін-т регіон. дослідж. Чернівці: [б.в.], 2011. 454 с.
2. Державно-приватне партнерство в системі регулювання економіки. [Єфименко Т. І. та ін.]; за заг. ред. чл.-кор. НАН України Т. І. Єфименко; Нац. акад. наук. України, ДУ «Ін-т економіки та прогнозування». К.: [б.в.]. 2012. 371 с.
3. Карлюк Г. В. Розвиток державно-приватного партнерства як фактор побудови та ефективного функціонування інноваційної економіки в країнах світу. Г. В. Карлюк. Київ: УкрІНТЕІ. 2014. 54 с.
4. Закон України «Про державно-приватне партнерство» № 2404-VI від 01.07.2010 р. із змін. та допов. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
5. Гарбариніна В. Підвищення рівня інституційної спроможності органів публічної влади в умовах реалізації політики державно-приватного партнерства. В. Гарбариніна. Ефективність державного управління, 2016. Ч. 1. Вип. 1/2 (46/47). С. 180–187.
6. Нормативно-правова база ДПП. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=c5fe4de5-3213-413e-ac82-71fef98f6933&title=OznakiDerzhavnoprivatnogoPartnerstva>.
7. Висновки за результатами аналізу ефективності здійснення ДПП. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9a47d67e-6546-4caa-9ab0-dce86654169e&title=SistemaZboruTaUtilizatsiiBiogazuNaPoligoniTverdikhPobutovikhVidkhodivVM-Kremenuchuk>.
8. Стан здійснення ДПП в Україні. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=62a9b6fb-27ff-462a-b351-eeeadfb26b6f&title=StanZdisnenniaDppVUkraini>.
9. Public Private Partnership: A Guide for Local Government // British Columbia Ministry of Municipal Affairs. URL: <http://www.cscd.gov.bc.ca>.
10. Калетнік Г. М., Козловський С. В., Козловський В. О. Стійкість економіки як фактор безпеки та розвитку держави. Економіка України. 2012. № 7. С. 16–25.
11. Веклич О. Удосконалення економічних інструментів екологічного управління в Україні. Економіка України. 1998. № 9. С. 65–74.
12. Лутковська С. М. Фундаментальні дослідження екологічної безпеки сталого розвитку та процесів екологічної модернізації. С. М. Лутковська // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2020. № 4(84). С. 12–20.
13. Обиход Г. О. Інституціонально-організаційні механізми політики забезпечення екологічної і природно-техногенної безпеки // Теорії мікро-макроекономіки. 2012. № 39. С. 134–140.
14. Обиход Г. О. Інституціоналізація екологічної безпеки в системі формування політики сталого розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук: спец. 08.00.06 «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища». Г. О. Обиход. Київ, 2017. 43 с.
15. Качинський А. Б. Екологічна безпека України: системний аналіз перспективи покращення. К.: НІСД. 2001. 312 с.

References

1. Shilepnicz'kij P. I'. Derzhavno-privatne partnerstvo: teori'ya i' praktika. P. I'. Shilepnicz'kij; Nacz. akad. nauk Ukrayini, I'n-t regi'on. dosli'dzh. Cherni'vczi': [b.v.], 2011. 454 s.
2. Derzhavno-privatne partnerstvo v sistemii' regul'yuvannya ekonomii'ki. [Yefimenko T. I'. ta i'n.]; za zag. red. chl.-kor. NAN Ukrayini T. I'. Yefimenko; Nacz. akad. nauk. Ukrayini, DU «I'n-t ekonomii'ki ta prognozuvannya». K.: [b.v.]. 2012. 371 s.
3. Karlyuk G. V. Rozvitok derzhavno-privatnogo partnerstva yak faktor pobudovi ta efektnogo funkczii'onuvannya i'nnovaczii'jnoyi ekonomii'ki v krayinakh svi'tu. G. V. Karlyuk. Kiyiv: UkrI'NTEI'. 2014. 54 s.
4. Zakon Ukrayini «Pro derzhavno-privatne partnerstvo» # 2404-VI vi'd 01.07.2010 r. i'z zmi'n. ta dopov. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
5. Garbarini'na V. Pi'dvishhennya ri'vnnya i'nstituczii'jnoyi spromozhnosti' organi'v publi'chnoyi vladi v umovakh reali'zaczi'yi poli'tiki derzhavno-privatnogo partnerstva. V. Garbarini'na. Efektivni'st' derzhavnogo upravli'nnya, 2016. Ch. 1. Vip. 1/2 (46/47). S. 180–187.
6. Normativno-pravova baza DPP. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=c5fe4de5-3213-413e-ac82-71fef98f6933&title=OznakiDerzhavnoprivatnogoPartnerstva>.
7. Visnovki za rezul'tatami anali'zu efektnosti' zdi'snennya DPP. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9a47d67e-6546-4caa-9ab0-dce86654169e&title=SistemaZboruTaUtilizatsiiBiogazuNaPoligoniTverdikhPobutovikhVidkhodivVM-Kremenuchuk>.

8. Stan zdi'jsnennya DPP v Ukraini'. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=62a9b6fb-27ff-462a-b351-eeeadfb26b6f&title=StanZdisnenniaDppVUkraini>.
9. Public Private Partnership: A Guide for Local Government // British Columbia Ministry of Municipal Affairs. URL: <http://www.cscd.gov.bc.ca>.
10. Kaletni'k G.M., Kozlovs'kij S.V., Kozlovs'kij V. O. Sti'jki'st' ekonomii'ki yak faktor bezpeki ta rozvitku derzhavi. *Ekonomi'ka Ukraini*. 2012. # 7. S. 16–25.
11. Veklich O. Udoskonalennya ekonomii'chnikh i'nstrumenti'v ekologii'chnogo upravli'nnya v Ukraini'. *Ekonomi'ka Ukraini*. 1998. # 9. S. 65–74.
12. Lutkovs'ka S. M. Fundamental'ni' dosli'dzhennya ekologii'chnoyi bezpeki stalogo rozvitku ta procesi'v ekologii'chnoyi moderni'zacii'yi. S. M. Lutkovs'ka // *Mi'zhnarodnij naukoviij zhurnal «Internauka»*. 2020. #4(84). S. 12–20.
13. Obikhod G. O. I'nstitucii'onal'no-organi'zacii'jni' mekhanizmi poli'tiki zabezpechennya ekologii'chnoyi i' prirodno-tekhnogennoyi bezpeki // *Teori'yi mi'kro-makroekonomii'ki*. 2012. # 39. S. 134–140.
14. Obikhod G. O. I'nstitucii'onali'zacii'ya ekologii'chnoyi bezpeki v sistemi' formuvannya poli'tiki stalogo rozvitku: avtoref. dis. na zdobuttya nauk. stupenya dokt. ekon. nauk: specz. 08.00.06 «Ekonomi'ka prirodokoristuvannya ta okhoroni navkolishn'ogo seredovishha». G. O. Obikhod. Kiyiv, 2017. 43 s.
15. Kachins'kij A. B. Ekologii'chna bezpeka Ukraini: sistemnij anali'z perspektivi pokrashhennya. K.: NI'SD. 2001. 312 s.